

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. Commissie OCW
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Utrecht, 19 februari 2018

Betreft: AO Leraren

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie Onderwijs,

Besturen en scholen in het voortgezet onderwijs vinden dat er sneller en intensiever gewerkt moet worden aan het terugdringen van het lerarentekort en de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep. De afgelopen jaren zijn diverse initiatieven ontplooid, maar die zijn onvoldoende structureel om het lerarentekort terug te dringen en voldoende goede mensen aan te trekken. Scholen hebben steeds meer moeite om de formatie rond te krijgen, waardoor ze soms gedwongen zijn om klassen te vergroten of on(der)bevoegde leraren voor de klas te zetten. Ramingen van het ministerie laten zien dat niet alleen in het primair onderwijs, maar ook in het voortgezet onderwijs op termijn groeiende tekorten zijn te verwachten (oplopend tot 1200 fte in 2027). Het voorgenomen kabinetsbeleid pakt geen fundamentele knelpunten aan, zoals de ingewikkelde en versnipperde manier waarop leraren in Nederland worden opgeleid en zij instromers hun bevoegdheid halen. Ook de werkdruk onder leraren en de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep vragen om een steviger en meer structurele aanpak. In aanloop naar het algemeen overleg over leraren en het lerarenregister op 21 februari 2018 brengen wij daarom graag het volgende onder uw aandacht.

Ontwikkeltijd voor leraren

Om de kwaliteit van het onderwijs te behouden en verder te verbeteren, de werkdruk in het vo te verminderen en het lerarenberoep aantrekkelijker te maken, moet er meer ruimte voor leraren worden gecreëerd om te werken aan de ontwikkeling van eigentijds onderwijs en het voorbereiden van aantrekkelijke leerroutes voor leerlingen. De VO-raad wil dit punt richting het kabinet en de Kamer opnieuw met klem bepleiten. Leraren moeten 100 uur ontwikkeltijd krijgen in hun jaartaak, waarmee ze gericht kunnen werken aan de ontwikkeling van eigentijds onderwijs.

Bevoegdheden leraren

In februari 2016 presenteerde het kabinet-Rutte II een Plan van Aanpak om het aantal onbevoegd gegeven lessen in het voortgezet onderwijs terug te dringen. De afgelopen twee jaar is invulling gegeven aan dit plan, in samenwerking met schoolbesturen, lerarenopleidingen en de beroepsgroep leraren. Dat heeft voor het tweede jaar op rij geleid tot een verdere afname van het aantal onbevoegd gegeven lessen.

Wij zijn blij met deze trend, maar constateren tegelijkertijd dat de sector steeds meer knelpunten ervaart in het erg rigide bevoegdheidsstelsel. Ook de Inspectie van het Onderwijs constateert dat de huidige aanpak om het aantal onbevoegd gegeven lessen terug te dringen zijn grenzen heeft bereikt: 'De regelgeving is ingewikkeld, de route om 'aanvullende' bevoegdheden te halen zwaar en voor bepaalde vakken is het vrijwel onmogelijk om bevoegde docenten te vinden'.¹

De Onderwijsinspectie pleit er dan ook voor dat de inrichting van het bevoegdheidsstelsel simpeler of in ieder geval flexibeler zou moeten worden, zodat (bekwame) docenten breder inzetbaar of breder bevoegd zijn. De VO-raad steunt deze oproep van harte.

¹ Inspectie van het Onderwijs (2017). *Risicoscholen onbevoegd lesgeven*, p. 6.

Samen opleiden, professionaliseren en onderzoeken

Besturen willen samen met lerarenopleidingen de omslag maken naar meer maatwerk en flexibiliteit in de opleiding, en op die manier barrières voor bijvoorbeeld zij-instromers opruimen. Het moet voor een grotere groep mensen aantrekkelijker worden gemaakt om voor een baan in het onderwijs te kiezen. Schoolbesturen in het vo willen de komende jaren het samen opleiden en professionaliseren van leraren uitbouwen en versterken. Het uitgangspunt van de VO-raad is daarbij dat elke student aan een lerarenopleiding in de toekomst moet kunnen profiteren van een samen opleiden-traject. De samenwerking tussen school en lerarenopleiding zou vooral tot uiting moeten komen in een intensieve en gezamenlijk vormgegeven begeleidingsstructuur rond een 'doorlopende leerlijn van de leraar'. De VO-raad vindt dat lerarenopleidingen en besturen (meer dan nu) gezamenlijk verantwoordelijk zouden moeten zijn voor de initiële opleiding van leraren, de begeleiding van startende leraren en de professionalisering van (zittende) leraren.

In dat licht vragen we in deze brief ook uw aandacht voor het faciliteren van een R&D-infrastructuur voor het onderwijs. Het is belangrijk dat structureel wordt geïnvesteerd in de verbinding van opleiden, onderwijsonderzoek, onderwijsontwikkeling en landelijke kennisontwikkeling.

Lerarenregister

In het voortgezet onderwijs leven zorgen over het lerarenregister. In reactie op een gezamenlijke brief van de sectorraden hebben de bewindspersonen van OCW de zorgen van de PO-Raad, VO-raad en MBO Raad over het lerarenregister onderschreven en het gebrek aan draagvlak voor het register onderkend. Het ministerie ziet voor zichzelf momenteel echter alleen een faciliterende rol bij de invoering van het register. De bewindspersonen leggen de verantwoordelijkheid voor het slagen van het register neer bij de Deelnemersvergadering van de Onderwijscoöperatie als de vertegenwoordiging van de beroepsgroep. De VO-raad steunt deze rolverdeling. Hierbij gaan wij er wel vanuit dat het kabinet vanuit de eigen verantwoordelijkheid voor het stelsel zal blijven bewaken dat oplossingen voor knelpunten tijdig worden gevonden en dat op tijd wordt voldaan aan de randvoorwaarden voor implementatie.

Noodzakelijke randvoorwaarden

Besturen in het voortgezet onderwijs werken al volop mee aan de implementatie van de wet. Maar om mogelijk te maken dat ze binnen het gestelde tijdpad kunnen voldoen aan de wettelijke opdracht, is essentieel dat er op korte termijn duidelijkheid komt over het tijdpad en de inrichting van het lerarenregister en registervoorportaal. Daarnaast moet er meer duidelijkheid komen over de benoemingsgrondslagen van leraren in het voortgezet onderwijs. Dit is voor een aanzienlijk deel van de leraren nog steeds lastig te bepalen. Want in het voortgezet onderwijs moet een leraar in het register aangeven welk vak hij of zij geeft, terwijl het bestuur ervoor verantwoordelijk is dat de leraar bevoegd is voor het vak dat hij of zij geeft. Dit zorgt voor onnodige verwarring en onduidelijkheid.

Wij roepen de Kamer dan ook op om bij het kabinet aan te dringen op spoed bij het op orde brengen van de randvoorwaarden voor implementatie. Dit is een noodzakelijke voorwaarde voor een succesvol lerarenregister.

Met vriendelijke groet,

Paul Rosenmöller, voorzitter